

ня. Від глибини й вірогідності діагнозу залежить правильність постановки задач в цілому (визначення мети, умов) та їх розв'язання (вибір способів педагогічного впливу та їх здійснення).

Особливість психолого-педагогічної діагностики полягає в тому, що вона включена в практичну діяльність і служить цілям змін вихованців та управління їх поведінкою у процесі педагогічного впливу.

Науковий підхід у психолого-педагогічній діагностиці забезпечується при інтеграції таких складових: особливостей діагностичного мислення педагога; системи діагностичних ознак і критеріїв розпізнання явища (об'єкта); специфічних для діагностики методів і прийомів розпізнання.

Реалізація діагностичних заходів можлива на підставі основних підходів: інверсійного, прогностичного, системно-інтегрального.

Зміст інверсійного підходу в діагностиці складає зміна спрямованості процесу від зовнішніх проявів до внутрішніх, та навпаки. Подібна інверсія являє собою не просту, механічну зміну спрямованості діагностики, а складний процес поглиблення пошуку.

Прогностичний підхід тісно пов'язаний з інверсійним. Враховуючи, що одна з головних цілей діагностики полягає в тому, щоб на підставі даних дійти висновку про подальші тенденції розвитку процесу, передбачати його можливі напрямки, вибрати педагогічні засоби корекції та попередження недоліків, можна сказати, що педагогічний діагноз є прогностичним за своєю природою.

Системно-інтегральний підхід полягає в тому, що аналіз розглядається не як просте сполучення різних елементів, а як єдине та якісно нове порівняно з елементами, що складають одне ціле.

Успіх психолого-педагогічної діагностики буде визначатися здібністю педагога логічно, послідовно, глибоко та всебічно проаналізувати одержану інформацію, але зробити це з максимальною точністю, з найменшими витратами сил і часу.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

М.А. ПАВЛЕНКО, старший викладач

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Актуальність. На сьогоднішній день наша країна опинилася в умовах гострої політичної кризи, що стала причиною деідеологізації молоді, руй-

нуванням культурних традицій та системи моральних цінностей, зневірі молодого покоління у можливості якісних змін та у повноцінній самореалізації як особистості та як професіонала в майбутньому. Така ситуація значно посилює актуальність громадянського виховання у вищих педагогічних навчальних закладах. Їх метою в таких умовах повинно бути здійснення ефективних комплексних заходів спрямованих на формування громадян здатних мислити критично, небайдужих до долі своєї держави, які мають власну громадянську позицію і здатні її проявляти. Саме такий вчитель-громадянин зможе стати гідним прикладом для молодого покоління в майбутньому.

Мета публікації. Визначити основні шляхи формування громадянської позиції майбутніх вчителів.

Виклад основного матеріалу. Висвітлюючи основні шляхи формування громадянської позиції слід, перш за все, визначити поняття «громадянська позиція». У «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності» визначено громадянську позицію як систему ціннісних і соціальних орієнтацій та настановлень, які характеризують людину як громадянина країни та суспільства.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що до основних шляхів формування громадянської позиції вчені відносять як традиційні так і інноваційні форми та методи.

Серед традиційних важливе місце займають: лекції, бесіди, розповіді, семінарські заняття (вони є джерелом інформації для студентів та дають можливість сформувати власне ставлення до подій у нашому суспільстві), самостійний пошук інформації, різні форми роботи з книгою, періодичною пресою, самостійне рецензування, проведення інтерв'ю і анкетування; узагальнення та систематизація отриманих результатів для доповнення та уточнення отриманих знань, екскурсії, зустрічі, конкурси (вони дають можливість продемонструвати гідні зразки громадянської позиції), а також дискусії та диспути, під час яких студенти отримують нову інформацію, обмінюються враженнями і досвідом, доповнюють власні знання, формують нові цінності, вчаться аргументовано доводити і відстоювати власні думки і переконання.

Основна роль у формуванні громадянської позиції студентської молоді належить саме інноваційним методам і формам оскільки вони сприяють активізації пізнавальної діяльності, розвитку креативності і вміння відстоювати свою думку і позицію. Серед них можна виділити: ситуативно-рольові, ділові ігри, метод проектів, метод відкритої трибуни, дискусія у формі акваріума, соціально-психологічні тренінги, інтелектуальні аукціо-

ни, «мозкові атаки», метод аналізу соціальних ситуацій з морально-етичним характером, ігри-драматизації та інші.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що шляхи формування громадянської позиції молоді не повинні мати суто теоретичний характер. Саме тому серед інноваційних форм і методів виховання вчені особливого значення надають практичним, адже вони покликані сформувати у студентів навички і вміння брати участь у суспільному житті. До них можна віднести такі: інтерв'ю з активними людьми, зустрічі з громадськими та політичними діячами, участь у діяльності суспільних служб і волонтерських організаціях, публічні виступи з викладом власних поглядів та участь у політичних суперечках, дослідження у сфері суспільного життя, участь у складанні учнівських програм та проектів тощо.

Важливо пам'ятати про те, що виховний вплив має усе освітнє середовище. Саме тому важливо, щоб завдання громадянського виховання стали спільною метою усього педагогічного колективу та родини і вони тісно співпрацювали погоджуючи між собою свої дії, забезпечуючи виховний вплив як території навчального закладу, так і за його межами, а також здійснювали систематичний контроль цього процесу.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день, в умовах гострої політичної кризи і соціальної нестабільності, перед вищими педагогічними навчальними закладами постає важливе завдання – формування не просто кваліфікованого професіонала, а перш за все свідомого громадянина, патріота, що може і повинен мислити критично, усвідомлювати власну відповідальність і проявляти правильну громадянську позицію. Саме такий вчитель здатний навіть у складний для українського народу час власним прикладом вчити своїх вихованців любові і поваги до власної країни, формувати у них громадянські якості і громадянську позицію.

Реалізація цього завдання можлива при цілеспрямованому і систематичному застосуванні основних шляхів формування громадянської позиції.

ВОСПИТАНИЕ, ОБРАЗОВАНИЕ И МИРОВОЗЗРЕНИЕ

Е.В. ПИЛИПКО, канд. филос. наук, доцент

*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А.Н. Бекетова*

Все чаще мы слышим сетования коллег в сфере образования, дескать, современная молодёжь не достаточно образована, не достаточно воспитана, эле-